

Будько О.В.

д.е.н., доцент,

професор кафедри фінансів та обліку,

Дніпровський державний технічний університет

Budko Oksana

Dniprovsky State Technical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3354-6515>

Галатов Б.М.

аспірант,

Дніпровський державний технічний університет

Halatov Bohdan

Dniprovsky State Technical University

ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

FEATURES OF NORMATIVE-LEGAL REGULATION OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY OF ENTERPRISES

Анотація. У статті розкрито сутність корпоративної соціальної відповідальності компаній та напрями, які регулюють нормативно-правове забезпечення соціальної відповідальності бізнесу. Визначено рівні нормативно-правового забезпечення корпоративної соціальної відповідальності компаній. Охарактеризовано стандарти та норми міжнародного рівня за таким групуванням: керівні принципи та кодекси, нормативні стандарти та кодекси, рейтингові індекси, документи, що регулюють питання підготовки звітності. Висвітлено нормативно-правове забезпечення корпоративної соціальної відповідальності на національному та регіональному (галузевому) рівнях. Проаналізовано стан нормативно-правового забезпечення соціальної відповідальності бізнесу на корпоративному рівні. Запропоновано шляхи вдосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної відповідальності вітчизняних компаній.

Ключові слова: нормативно-правове забезпечення, корпоративна соціальна відповідальність, стандарти, рейтингові індекси, корпорація.

Постановка проблеми. Процеси інтеграції України до європейського та світового співтовариства обумовлюють розвиток нових підходів до управління корпораціями. Одними з необхідних умов успішної діяльності підприємства є впровадження та реалізація принципів корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), що передбачають досягнення балансу інтересів між корпоративними, державними та громадськими інститутами. Світовий досвід корпоративної соціальної відповідальності визначає її як інструмент перспективного напрямку розвитку компанії, який сприяє покращенню ділової репутації, отриманню конкурентних переваг, підвищенню інвестиційної привабливості, встановленню ефективної взаємодії з усіма зацікавленими сторонами, а саме державою, акціонерами, персоналом, споживачами, місце-

вими громадами. Ці відносини мають регулюватися принципами та правилами, які забезпечать єдине розуміння сутності корпоративної соціальної відповідальності та її оцінювання задля визначення соціальної активності компанії. Діяльність компанії має відповідати визначеним стандартам та нормам як на міжнародному, так і на національному рівнях. Правильне їх застосування є запорукою об'єктивного визначення стану корпоративної соціальної відповідальності компанії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням механізму формування корпоративної соціальної відповідальності та підходів до її оцінювання присвячені наукові розробки таких вітчизняних учених, як Б.М. Андрушків, О.А. Грішнова, Л.А. Грицина, М.М. Ігнатенко, А.М. Колот, О.І. Павликівська, Н.А. Супрун, Н.М. Шмиголь, й таких зарубіжних науковців, як Г. Боуен, Р. Каплан, А. Керолл, Е. Карнегі, Ф. Котлер, Е. Лептон, Д. Нортон, М. Портер, М. Фрідман.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас залишаються питання, пов'язані з необхідністю вдосконалення нормативно-правової бази, яка регулює корпоративну соціальну відповідальність підприємства.

Мета статті. Головною метою роботи є узагальнення практики нормативно-правового регулювання корпоративної соціальної відповідальності для визначення підходів до її вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Корпоративна соціальна відповідальність – це довгострокове зобов'язання компаній поводитися етично та сприяти економічному розвитку, одночасно підвищуючи якість життя працівників та їхніх родин, громади й суспільства загалом [1].

Нормативно-правове забезпечення КСВ включає низку вимог до здійснення соціально-відповідальної діяльності, які втілені в документах (стандартах, нормах, рекомендаціях, настановах тощо) різного рівня. З огляду на величезну кількість документів їх доцільно згрупувати за такими рівнями:

1) міжнародний рівень, представлений міжнародними документами (стандартами), які регулюють корпоративну соціальну відповідальність;

2) національний рівень, представлений документами, розробленими на рівні держави, що базуються на міжнародних стандартах і не суперечать їм;

3) регіональний (галузевий) рівень, представлений документами, які враховують особливості діяльності певного регіону або галузі;

4) внутрішньо корпоративний рівень, представлений документами, які регламентують корпоративну соціальну відповідальність у конкретній організації.

Міжнародний рівень представлений багатьма стандартами, що регулюють як корпоративну соціальну відповідальність компаній загалом, так і її аспекти зокрема. Серед документів цього рівня слід виділити декілька груп.

1) Керівні принципи та кодекси (встановлюють загальні підходи до корпоративної соціальної відповідальності компаній):

– Глобальний договір (United Nations Global Compact), що визначає головною метою сприяння формуванню загальних цінностей у сфері захисту прав людини, стандартів праці, охорони навколишнього середовища й боротьби з корупцією [2];

– ISO 26000 «Керівництво із соціальної відповідальності», що визначає основні ключові компоненти корпоративної соціальної відповідальності, а саме принципи й підходи до корпоративного управління, питання дотримання прав людини, політику щодо персоналу, політику у сфері охорони довкілля, корпоративну етику, відносини зі споживачами, корпоративну соціальну політику стосовно суспільства [3];

– Глобальні принципи Саллівана (The Global Sullivan Principles) – це загальні рекомендації і принципи у сфері соціальної відповідальності, головною метою яких є підтримка економічної, соціальної та політичної справедливості бізнес-компаній, а також повага до прав людини та рівні можливості для всіх народів;

– Хартія гідної корпоративної поведінки Кейданрен (The Keidanren Charter for Good Corporate Behavior); створена у 1946 році у Японії Федерація економічних організацій об'єднує великі компанії країни, галузеві асоціації, економічні групи та вивчає широкий спектр зовнішніх та внутрішніх економічних проблем, готує відповідні рекомендації уряду та підтримує контакти з підприємцями інших країн; Хартія визначає, що, крім прибутку, на який спрямована діяльність корпорацій, вони мають приносити користь суспільству.

2) Нормативні стандарти та кодекси, що регулюють корпоративну соціальну відповідальність з акцентом на її ключові моменти:

– Декларація Міжнародної організації праці (МОП) про основні принципи та права у сфері праці, прийнята у 1998 році, що визначає зобов'язання урядів країни та організацій підтримувати базові людські цінності, на яких ґрунтується соціальне та економічне життя суспільства; описує базові принципи в галузі трудових відносин, такі як заборона всіх форм дискримінації, свобода зібрань, незалежність профспілок, право на відстоювання своїх інтересів; основна перевага використання принципів полягає в тому, що їх дотримання дасть змогу уникнути багатьох конфліктів і проблем у сфері безпеки працівників та охорони праці;

– ISO 9000 – серія стандартів, які застосовуються під час створення та вдосконалення систем менеджменту якості організації;

– ISO 14000 – міжнародний стандарт, який містить вимоги до системи екологічного управління (environmental management system), за якими здійснюється сертифікація;

– стандарт екологічного менеджменту і аудиту (EMAS);

– стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність» – стандарт, який сприяє постійному поліпшенню умов наймання й здійснення трудової діяльності, виконання етичних норм цивілізованого суспільства;

– міжнародний стандарт системи менеджменту гігієни і безпеки праці 18 001 (OHSAS);

– Кіотський протокол – міжнародна угода про обмеження викидів в атмосферу парникових газів; метою є стабілізація рівня концентрації парникових газів в атмосфері, що не допускає загрози кліматичній системі планети.

3) Рейтингові індекси в системі оцінювання КСВ:

– фондові індекси, зокрема Domini Social Index (DSI 400) (оцінює соціальні, екологічні й управлінські показники найбільших за капіталізацією компаній); індекс Доу-Джонса зі сталого розвитку (Dow Jones Sustainability Indexes (DJSI)), індекси FTSE4 Good (оцінює фінансові, соціальні й екологічні показники підприємств, що не належать до «заборонених галузей»), Large Cap Social Index (LCSI) (оцінює соціальні й екологічні критерії діяльності підприємств);

– нефондові індекси, зокрема Corporate Philanthropy Index (CPI) (базується на оцінці діяльності компанії різними групами заінтересованих осіб, оцінює переважно з позицій добродійності); Social Index by Danish Ministry of Social Affairs (SI) (визначає для внутрішніх та зовнішніх осіб рейтингові компанії з пріоритетом кадрової політики, рівня здійснення соціальних програм та подолання дискримінації на робочому місці); Accountability Rating (враховує вимоги стандартів підготовки соціальних звітів AA1000 та GRI, особливістю є можливість оцінювання нефінансової діяльності підприємств).

4) Документи, що регулюють питання підготовки звітності:

– звітність у сфері сталого розвитку (стандарт GRI (Global Reporting Initiative)); в основі цього стандарту лежить ідеологія того, що економічні, екологічні й соціальні результати діяльності компанії безпосередньо пов'язані з її довготривалим розвитком; Глобальна Рада зі стандартів у сфері сталого розвитку випустила 4 покоління стандартів (у 2001 році – G1, у 2013 році – G4); у 2016 році вийшли в світ модульні стандарти складання нефінансової звітності (GRI Standards) [4]; офіційно стандарти вступили в силу 1 липня 2018 року, а з другої половини 2018 року стандарт GRI G4 остаточно втрачає свою актуальність; водночас різких змін від G4 до модульних стандартів не було, адже нововведення сприяють підлаштуванню під конкретну галузь, у якій працює компанія, отже, враховують особливості її діяльності;

– стандарт перевірки звітності AA 1000 “Account Ability’s”, що призначений для вимірювання результатів діяльності компаній з етичних позицій та надає компаніям процедуру й набір критеріїв, за допомогою яких може бути здійснений соціальний та етичний аудит їх діяльності [5];

– міжнародний стандарт інтегрованої звітності (IIRF) – інтегрований звіт, що ставить за мету стисле відображення того, як стратегія, управління, результати й перспективи організації в контексті зовнішнього середовища приведуть до створення вартості в короткостроковій, середньостроковій і довгостроковій перспективі [6];

– стандарти «Саншайн», що визначають необхідність подання у корпоративних звітах інформації про продукцію та

послуги, гарантії зайнятості, охорону здоров'я, структуру власності, вплив на навколишнє середовище, кількість створених робочих місць, штрафи, фінансові показники;

– комплексна система принципів та стандартів оцінювання й відображення дій соціально відповідальних компаній (Bench Marks), що описує основні принципи ведення бізнесу, корпоративну етику, умови праці, права людини, використання жіночої та дитячої праці, відносини зі споживачами, акціонерами.

Зміст документів національного рівня, які регламентують корпоративну соціальну відповідальність, визначається особливостями економічного, політичного й культурного розвитку держави. Перш за все головним документом цього рівня слід визначити Конституцію України. Цей документ окреслює вимоги щодо прав людини, трудових відносин, охорони здоров'я, навколишнього середовища, боротьби з корупцією. Важливим документом стане Концепція національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Завданнями цього документа слід визначити сприяння розвитку корпоративної соціальної відповідальності з боку держави й суспільства як чинника модернізації економіки, підвищення її конкурентоспроможності; впровадження єдиних підходів до розуміння КСВ; розвиток державно-приватного партнерства для розвитку громад та територій; розвиток програм ресурсозбереження та енергоефективності; забезпечення прав людини, морального виховання та освіти; розвиток процесів ділової досконалості підприємств, установ та організацій; сприяння розвитку системи нефінансової звітності тощо [7]. Прийняття Концепції національної стратегії корпоративної відповідальності дасть змогу визначити загальну стратегію та механізм державної політики щодо розвитку соціальної відповідальності бізнесу, а також пріоритетні напрями корпоративної соціальної відповідальності у відносинах зі стейкхолдерами.

До цієї групи слід віднести кодекси та закони, які визначають принципи та норми окремої сфери соціально відповідальної діяльності компаній (табл. 1). Задля впорядкування питань, пов'язаних із соціальним життям суспільства, слід також розробити Соціальний кодекс, метою якого стане узагальнення діючих та впровадження нових норм, які відповідають потребам

соціально незахищених категорій громадян. Підзаконні акти, які розроблені на рівні держави (укази, розпорядження, постанови, положення, інструкції тощо), є дієвим керівництвом для компаній у розробленні напрямів соціально відповідальної діяльності.

Вагомим кроком для оцінювання соціальної відповідальності є запровадження визначення національного індексу прозорості та корпоративної соціальної відповідальності, який з 2011 року Центр «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» складає серед 100 найбільших українських компаній, базуючись на аналізі їхніх корпоративних сайтів. Цей індекс є єдиним інструментом моніторингу корпоративної соціальної відповідальності в Україні. Моніторинг допомагає визначити сильні та слабкі сторони розвитку КСВ в Україні та надавати рекомендації щодо вдосконалення процесів, пов'язаних з корпоративною соціальною відповідальністю. Сутність методики визначення індексу полягає в оцінюванні інформації, яка розміщена на корпоративному сайті компанії, за чотирма критеріями, такими як звітність, зміст, навігація та доступність. Сукупний бал визначає місце компанії в рейтингу.

Важливими для визначення корпоративної соціальної відповідальності для компанії на національному рівні стали також зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», згідно з якими середні та великі підприємства зобов'язані від результатів 2018 року складати Звіт про управління. Цей звіт має описувати як фінансову, так і нефінансову інформацію (стосується навколишнього середовища, персоналу, благодійності), а також характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики й невизначеності його діяльності [9].

Виділення третього (регіонального, галузевого) рівня документів дає змогу згрупувати їх за регіональними або галузевими особливостями. Це означає, що підприємства окремих галузей або регіонів мають враховувати під час розроблення своєї корпоративної політики особливості, які притаманні тільки їм. Такими документами є, наприклад, Концепція загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року, Концепція державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року.

Таблиця 1

Нормативно-правове забезпечення корпоративної соціальної відповідальності компаній на національному рівні

Компонент КСВ	Нормативно-правові акти
Принципи й підходи до корпоративного управління	Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України.
Питання дотримання прав людини	Закон України «Про зайнятість населення», Закон України «Про захист персональних даних», Закон України «Про освіту», Закон України «Про відпустки».
Політика щодо персоналу	Кодекс законів про працю України, Закон України «Про оплату праці», Закон України «Про професійний розвиток працівників».
Політика у сфері охорони довкілля	Повітряний кодекс України, Земельний кодекс України, Лісовий кодекс України, Водний кодекс України, Кодекс про надра, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закон України «Про відходи», Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», Закон України «Про впорядкування питань, пов'язаних з радіоактивними відходами».
Корпоративна етика	Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції», Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції», Закон України «Про здійснення державних закупівель».
Відносини зі споживачами	Закон України «Про захист прав споживачів», Закон України «Про рекламу», Закон України «Про захист суспільної моралі».
Корпоративна соціальна політика стосовно суспільства	Закон України «Про благодійність і благодійні організації», Закон України «Про гуманітарну допомогу».

Джерело: систематизовано авторами на основі [8]

Внутрішньо корпоративний рівень нормативно-правового забезпечення КСВ потребує врахування вимог документів (стандартів, норм) усіх попередніх рівнів. Обов'язковими документами, які повинна мати кожна компанія, є її статут та колективний договір. Документами цього рівня є «Стратегія корпоративної соціальної відповідальності компанії» та «Кодекс корпоративної соціальної відповідальності компанії». Стратегію КСВ компанії слід визначити як корпоративну заяву щодо місії компанії, цінностей і норм, якими вона керується у своїй діяльності з урахуванням інтересів зацікавлених осіб. За даними Центру корпоративної соціальної відповідальності лише 52% компаній мають затверджені стратегії КСВ [10]. Розвиток стратегії КСВ має базуватись на принципах добровільності, інтегрованості у довгострокову стратегію розвитку підприємства, відповідальності за результати діяльності підприємства, відповідності правовим (зокрема, міжнародним) та етичним нормам, які прийняті у суспільстві, врахування потреб та очікувань зацікавлених осіб, прозорості діяльності підприємства, підзвітності, узгодженості з цілями сталого розвитку суспільства [3]. Принципи ж КСВ, які обумовлюють розроблення заходів щодо її реалізації, слід відобразити в Кодексі корпоративної соціальної відповідальності компанії як важливому документі на рівні компанії. Аналіз досліджень, пов'язаних з необхідністю розроблення Кодексу корпоративної соціальної відповідальності, дав змогу виявити, що Кодекс як один із головних документів корпоративного управління виконує такі функції, як управлінська (регламентування роботи керівництва та персоналу, визначення пріоритетів у взаємодії з клієнтами, акціонерами, партнерами, конкурентами, зовнішнім середовищем; визначення порядку прийняття рішень та неприйнятних форм поведінки); розвиток корпоративної культури (визначення корпоративних цінностей, орієнтування працівників на єдині корпоративні цілі); репутаційна (формування довіри до організації з боку зовнішнього середовища, підвищення її інвестиційної привабливості) [11].

Під час розроблення кодексу КСВ доцільно орієнтуватися на зміст, який має включати ідеологічну та нормативну складові частини. В ідеологічній складовій частині відображаються кредо й місія компанії, цінності та морально-етичні ідеали, стратегічні заяви керівництва, опис стилю керівництва, етичні принципи відносин зі стейкхолдерами. У нормативній складовій частині слід прописати положення, які висвітлюватимуть принципи й правила ділової поведінки, відносини зі стейкхолдерами, а саме персоналом, акціонерами, клієнтами, інвесторами, конкурентами, питання, пов'язані з охороною довкілля.

Структура Кодексу КСВ може включати такі розділи:

- 1) місія, мета, принципи, цілі;
- 2) структура управління КСВ;
- 3) взаємодія зі стейкхолдерами (клієнтами, акціонерами, персоналом, постачальниками, місцевою громадою, громадськими організаціями тощо);
- 4) відповідальна ділова практика;
- 5) КСВ у сфері охорони довкілля;
- 6) благодійна діяльність;
- 7) моніторинг та оцінювання реалізації КСВ.

Структуру кодексу кожна компанія розробляє з урахуванням особливостей своєї діяльності.

Висновки і пропозиції. Визначене групування нормативно-правового забезпечення корпоративної соціальної відповідальності дає змогу впорядкувати документи, які регулюють соціально відповідальну діяльність задля якомога повнішого застосування їх положень і принципів організаціями всіх сфер для розроблення та реалізації стратегії корпоративної соціальної відповідальності.

Необхідність удосконалення та розвитку нормативно-правового забезпечення на національному, регіональному (галузевому) та внутрішньо корпоративному рівнях обумовлена вибором компаніями нових пріоритетів діяльності, спрямованих на врахування принципів соціальної відповідальності бізнесу. Впорядкована та дієва нормативно-правова база корпоративної соціальної відповідальності сприятиме виробленню нових векторів розвитку компанії, підвищенню її економічної ефективності та соціальної результативності.

Література:

1. Всесвітня бізнесова рада із сталого розвитку (WBCSD – World Business Council for Sustainable Development). URL: <http://www.wbcsd.org> (дата звернення 25.04.2020).
2. Глобальний договір. UN Global Compact. URL: <https://www.unglobalcompact.org> (дата звернення: 10.05.2020).
3. ISO 26000 «Керівництво із соціальної відповідальності». URL: <http://www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html> (дата звернення: 10.05.2020).
4. Модульні стандарти GRI Standards. URL: <https://www.globalreporting.org/standards> (дата звернення: 10.05.2020).
5. Стандарт перевірки звітності AA 1000 “Account Ability’s”. URL: <https://www.accountability.org/standards> (дата звернення: 25.04.2020).
6. Міжнародний стандарт інтегрованої звітності. URL: http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2015/03/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf (дата звернення: 25.04.2020).
7. Курінко Р.В. Національна стратегія КСВ в Україні: стан та перспективи. URL: <http://kurinko.com/uk> (дата звернення: 12.05.2020).
8. Законодавство України. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 30.04.2020).
9. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 30.04.2020).
10. Сайт Центру корпоративної соціальної відповідальності. URL: <http://csr-ukraine.org> (дата звернення: 30.04.2020).
11. Кубко В. П. Процес створення корпоративних кодексів. Труды Одесского политехнического университета. 2008. Вип. 1(29). С. 314-317.

References:

1. Vsesvitnia biznesova rada iz staloho rozvytku (WBCSD – World Business Council for Sustainable Development). Available at: <http://www.wbcsd.org> (accessed 25 April 2020).
2. Hlobalnyi dohovir. UN Global Compact. Available at: <https://www.unglobalcompact.org> (accessed 10 May 2020).
3. ISO 26000 “Kerivnytstvo iz sotsialnoi vidpovidalnosti”. Available at: <http://www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html> (accessed: 10 May 2020).
4. GRI Standards. Available at: <https://www.globalreporting.org/standards> (accessed 10 May 2020).
5. Standart perevirky zvitnosti AA 1000 “Account Ability’s”. Available at: <https://www.accountability.org/standards> (accessed: 25 April 2020).
6. Mizhnarodnyi standart intehrovanoi zvitnosti [International standard for integrated reporting]. Available at: http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2015/03/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf (accessed 25 April 2020).
7. Kurinko R. V. Natsionalna stratehiia KSV v Ukraini: stan ta perspektyvy [National strategy of CSR in Ukraine: status and prospects]. Available at: <http://kurinko.com/uk> (accessed 12 May 2020).
8. Zakonodavstvo Ukrainy. Ofitsiyniy vebсайт Verkhovnoi Rady Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua> (accessed 30 April 2020).
9. Zakon Ukrainy «Pro bukhgalterskyi oblik i finansovu zvitnist v Ukraini» vid 06.07.1999 p. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (accessed 30 April 2020).
10. Sait Tsentru korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti. Available at: <http://csr-ukraine.org> (accessed 30 April 2020).
11. Kubko V. P. (2008) Protsees stvorennia korporatyvnykh kodeksiv [The process of creating corporate codes]. Trudy Odesskogo politehnicheskogo universiteta, no. 1(29). pp. 314–317.

Аннотация. В статье раскрыты сущность корпоративной социальной ответственности компаний и направления, которые регулируют нормативно-правовое обеспечение социальной ответственности бизнеса. Определены уровни нормативно-правового обеспечения корпоративной социальной ответственности компаний. Охарактеризованы стандарты и нормы международного уровня по такому группированию: руководящие принципы и кодексы, нормативные стандарты и кодексы, рейтинговые индексы, документы, регулирующие вопросы подготовки отчетности. Освещено нормативно-правовое обеспечение корпоративной социальной ответственности на национальном и региональном (отраслевом) уровнях. Проанализировано состояние нормативно-правового обеспечения социальной ответственности бизнеса на корпоративном уровне. Предложены пути совершенствования нормативно-правового обеспечения социальной ответственности отечественных компаний.

Ключевые слова: нормативно-правовое обеспечение, корпоративная социальная ответственность, стандарты, рейтинговые индексы, корпорация.

Summary. The purpose of the article is to generalize the practice of legal regulation of corporate social responsibility in order to determine approaches to its improvement. The essence of corporate social responsibility of companies and directions that regulate the legal support of corporate social responsibility are revealed. The levels of normative-legal provision of corporate social responsibility of companies are determined: international, national, regional (branch) and intra-corporate. The standards and norms of the international level by grouping are characterized: guiding principles and codes, normative standards and codes, rating indices, documents regulating the issues of reporting preparation. It is stated that the guidelines and codes define the issues that govern the corporate social responsibility of the company as a whole; regulatory standards and codes focus on key aspects of corporate social responsibility; rating indices that characterize the level of corporate social responsibility; documents governing the preparation of non-financial statements. The normative-legal provision of corporate social responsibility at the national and regional (sectoral) levels is covered. The need for approval of the Concept of the national strategy of corporate social responsibility and development of the social code is determined. The national index of transparency and corporate social responsibility is described and the need to compile a Report on the Board is indicated. The state of normative-legal provision of social responsibility of business at the corporate level is analyzed. The necessity and principles of formation of the Corporate Social Responsibility Strategy of the company and the content and functions of the Code of Corporate Social Responsibility are determined. The functions include management; corporate culture development function; reputation. The need to take into account the peculiarities of the company's activities when developing a code of corporate social responsibility is indicated. Ways to improve the regulatory and legal support of social responsibility of domestic companies are proposed.

Keywords: normative-legal provision, corporate social responsibility, standards, rating indices, corporation.